

N:o 17.

Ank. till Riksd. Kansli d. 20 Mars 1868, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändringar i Konkurslagen.

Genom särskilda remisser har Andra Kammaren infordrat Lag-Utskottets Utlåtande öfver de motioner, åsystande åtskilliga ändringar i Konkurslagen af den 18 September 1862, hvilka blifvit väckta af Herrar *J. Jonasson* från Calmar län (motionen N:o 118), *L. J. Hierta* (motionen N:o 62), *J. Lindström* (motionen N:o 254) och *J. E. Johansson* (motionen N:o 202).

Af dessa motioner torde Herr *J. Jonassons* i främsta rummet påkalla uppmärksamhet, emedan den angår en af grundvalarne för ifrågavarande lagstiftning. Det är bekant, hurusom den nya Konkurslagen var föregången af en lika allmän som rättvis klagan öfver den ytterst långsamma förvaltningen och utredningen af konkursmassor, äfvensom öfver svårigheten att förmå försunlige gode män och sysslomän att fullgöra sina skyldigheter. Såsom ett korrektiv i detta hänseende och för att förekomma den osäkerhet och de förluster, som egennyttiga och egenmäktiga åtgärder af gode män och sysslomän kunde tillskynda borgenärer, blef genom nämnda lag införd en institution, hvartill mönstret hemtades från de nyare konkurslagarne i främmande länder, nemligen: *Rättens ombudsman*. Denne af rätten eller domaren förordnade ombudsman, hvilken sjelf icke lägger hand vid förvaltningen eller har någon uppbörd för borgenärernes räkning sig anförtrodd, åligger att noga vaka öfver förvaltningens lagliga gång och att, om gode männen eller sysslomännen beträddas med försummelse eller motvillighet, sådant anmäla hos rätten, som då bör tillhålla dem att sina åligganden fullgöra, eller, efter omständigheterna, genast skilja dem från förvaltningen. Då en borgenär tillförene, för att göra sin rätt gällande mot tredskande utredningsmän, nödgades underkasta sig olägenheterna af en tidsödande och kostsam rättegång, erfordras nu blott en anmälan hos ombudsmannen, hvars pligt det är att bereda den rättelse, hvartill en sådan anmälan föranleder.

Dessutom tillkommer det honom att leda flera af borgenärernes viktigare öfverläggningar samt att meddela beslut i åtskilliga förvaltningsfrågor, likväl utan förnärmande af den beslutanderätt, som bör borgenärerne allena tillkomma, äfvensom att i samråd med sysslomännen upprätta utdelningsförslag. Denna institution är således ett ganska viktigt moment i vår nya Konkurslag, och flera af denna lags stadganden äro derpå grundade. Motionären har i afseende å densamma anmärkt, att, enär rättens ombudsman åtnjöte en tredjedel af förvaltningsarfvodet, följden blefve den, att arfvodet bestämdes proportionsvis högre. Härtill komme att häradsrätten "alltid" förordnade till ombudsman någon person från närmaste stad, då konkursmassan tillika betungades med dryga kostnader för ombudsmannens resor. Efter motionärens förmenande kunde befattningen så mycket heldre indragas, som det låge i borgenärernes eget intresse att välja ärlige och förståndige gode män och sysslomän, hvilka utan tillhjälp af ombudsmannen kunde på ett i alla afseende tillfredsställande sätt fullgöra sina skyldigheter. Motionären föreslår fördenskull att Riksdagen ville för sin del besluta, "att rättens ombudsman indrages, och att alla de uppdrag, ^{en} Konkurslagen föreskrifver för rättens ombudsman, måtte förflyttas på gode män och sysslomän, eller på den borgenärerne sjelfve utse".

De till stöd för detta förslag anförda skäl falla dock undan vid en närmare granskning deraf. Motionärens uppgift att domstolarne på landet *alltid* skulle till ombudsmän utse personer från närmaste stad öfverensstämmer icke med verkliga förhållandet. Tvärtom nämnes dertill i allmänhet någon inom tingslaget boende. I hvad fall som helst träffar anmärkningen rörande de dryga resekostnaderna icke lagstiftningen, enär denna, utan att tillerkänna ombudsmannen några skjutspenningar, vare sig att han bor i stad eller på landet, endast tillägger honom en tredjedel af förvaltningsarfvodet. Beloppet af detta arfvode, som i första hand bestämmes af borgenärerne sjelfve, skulle sannolikt i de flesta fall icke undergå någon minskning därför att, såsom motionären föreslagit, ombudsmannens göromål öfverflyttades på gode männen och sysslomännen, hvilka med en ökad verksamhet hade grundadt anspråk på ökad arfvode. Någon synnerlig ekonomisk vinst vore således icke af den föreslagna indragningen att förvänta; men äfven om någon besparing i afseende på arfvodesbeloppet derigenom kunde göras, blefve den likväl alltför ringa för att kunna motsvara det gagn, som ifrågavarande institution obestridligen medför. Då motionären yrkar öfverflyttande af ombudsmannens funktioner på gode männen och sysslomännen, synes han hafva förbisett, att ombudsmannens förnämsta pligt just är att hafva tillsyn öfver gode männens och sysslomännens förvaltning, hvilket, på sätt Utskottet redan antydt, erfarenheten visat vara högst behöfligt.

Utskottet får alltså vördsamt hemställa,

1:o att Herr J. Jonassons omförmälda framställning må lemnas utan afseende.

Herr Hiertas motion innefattar åtskilliga framställningar, hvilka afse det s. k. *tvångs-ackordet*. Den ringa ackordsprocent, som i konkurser vanligen erbjudes, utvisade nemligen, att konkursen i allmänhet icke började i rätt tid, eller så snart gäldenären kommit på obestånd. Såsom ett kraftigt medel till rättelse härutinnan och att förekomma det allmänt öfverklagade missbruket, att gäldenären kort före konkursen använde sina bästa tillgångar till betäckande af sina vänners fordringar, borde, enligt motionärens tanke, föreskrift i Konkurslagen meddelas, att ackord, understigande vissa procent, icke finge af domstolen fastställas. I fråga om tvångs-ackordets genomdrifvande vore gällande lagstiftning otillfredsställande, enär den lemnade rum för hvarjehanda missbruk. Sålunda inträffade, än att innehafvare af hypothek eller lös pant, till inlösen hvaraf gode männen eller sysslomännen saknade erforderliga medel, genast efter konkursens början läto å auktion försälja hypotheken och sjelfve inropade dem till underpris, för att sedermera, då fråga blef om ackord, för återstående fordringsbeloppet, ehuru detta i sjelfva verket blifvit genom hypothekens högre värde till fullo guldet, föra talan till genomdrifvande af ett för gäldenären förmånligt ackord, — än att pantinnehafvare i hemligt förstånd med gäldenären för enahanda ändamål underlåte att i sin bevakning yrka förmånsrätt, — än att en fordringsegare, som på grund af in-teckning eller pant yrkat förmånsrätt för bevakad fordran, återkallade sådant yrkande och medverkade till ackordets genomförande, ehuru han derefter med gäldenärens begifvande hade säkerheten för sin fordran i behåll. När ett för en del borgenärer oförmånligt ackord sålunda kommit till stånd, borde väl borgenärerne vara tryggade att i behörig tid utfå ackordsprocenten, men någon garanti därför funnes icke i Konkurslagen stadgad. För öfrigt borde en gäldenär, som erhållit ackord, genom något moraliskt band förpligtas att framdeles, i mån af förbättrade vilkor, godtgöra fulla beloppet af sin skuld, emedan ackordet eljest lätteligen kunde af en falsk föreställning ställas i jembredd med ett lofligt förvärfvsmedel, eller betraktas såsom ett verksamt sätt att upphjelpa dåliga affärer. Herr Hierta föreslår därför, "att gällande stadganden uti Konkurslagen må, i fråga om ackord och dermed gemenskap egande ämnen, i så måtto förändras:

1:o att tvångsackord, understigande 50 procent, icke må af rätten fastställas;

2:o att innehafvare af hypothek eller lös pant icke må vara berättigad att, innan frågan om ackords antagande blifvit afgjord, besörja om pantens försäljande å offentlig auktion;

3:o att borgenär, som innehar hypothek eller pant, men likväl icke yrkat förmånsrätt för bevakad fordran, ej må ega deltaga uti omröstningen i fråga om ackord, innan panten eller hypothecket blifvit till konkursmassan återställt;

4:o att borgenär, som på grund af in-teckning eller pant yrkat förmånsrätt för bevakad fordran, men före eller vid ackordsfrågans behandling detta yrkande

återkallar, likväl icke må ega deltaga i omröstningen om ackordet, innan inteckningen blifvit behörigen dödad eller panten till konkurmassan återställd;

5:o att, innan ackord af rätten fastställes, gäldenär må vara pligtig, der någon borgenär det äskar, att med ed vita och betyga, att vid ackordsaftalet han hvarken sjelf eller genom annan gynnat någon borgenär framför de öfrige, utan så blifvit tingadt och öfverenskommet, som ackordsaftalet innehåller;

6:o att, då ackord blifvit af rätten fastställdt, men af borgenärerne godkänd säkerhet därför icke ställes, konkursboet må förblifva under sysslomännens vård intill dess ackordet blifver till alla delar fullgjordt; och

7:o att gäldenär, som erhållit tvångsackord, icke må kunna väljas till uppdrag, som innefatta allmänt förtroende, förr än han visat sig hafva till fullo godtgjort sina samtliga borgenärer, eller med dem träffat aftal, hvarigenom de erkänt sig hafva blifvit nöjaktigt godtgjorde; öfverlemnande motionären åt Utskottet att, med iakttagande af andemeningen i förslaget, göra de modifikationer deri, som af omständigheterna kunde påkallas.

Utskottet, som nu går att yttra sig öfver dessa punkter i den ordning de blifvit framställda, har funnit lämpligt, att dervid tillika behandla de delar af Herr Lindströms motion, hvilka med Herr Hiertas i ett eller annat stycke sammanfalla.

Då lagen medgifvit tvångsackord, har sådant skett lika väl i borgenärerens som i gäldenärens intresse. Det hvilat i förra afseendet ytterst på den princip, att i det tvungna bolag, som uppstår i följd af konkurs, lika litet som i en annan bolagsförening, minoriteten må kunna förhindra majoriteten att i bolagets gemensamma intresse fatta beslut. Det har därför ansetts billigt att en viss pluralitet af borgenärerne må ega magt att med gäldenären träffa ackordsuppgörelse, bindande för dem alla. Genom en dylik uppgörelse, hvilken, för att kunna af domstolen fastställas, ej får lända borgenärerne till skada, blir gäldenären i tillfälle att fortsätta en nyttig verksamhet, och dermed främjas äfven det allmännas intresse, som i större eller mindre mån har gagn deraf att en sådan verksamhet icke afbrytes eller omöjliggöres. Att i lagen uppställa hinder för träffande af ett sådant ackord, äfven i de fall der borgenärerne skulle finna det med sin fördel öfverensstämmande, vore att illa se dem till godo. Lika vanskligt som det skulle vara att på förhand bestämma, att en gäldenär borde anses och straffas såsom oredlig eller vårdslös, då hans tillgångar icke lemnade vissa, till siffran angifna, procent i utdelning, lika olämpligt vore det således att, såsom Herr Hierta i första punkten föreslagit, stadga förbud för domstolen att fastställa ackord, understigande 50 procent. I den ena konkursen kan nemligen ett ackordsanbud å 40 procent vara vida antagligare än ett å 80 procent i den andra. En gäldenär, som genom oförväntade förluster, dem han icke sjelf förvällat, på en gång förlorar hela sin förmögenhet, kan möjligen med anhöriges och vänners biträde erbjuda ett ackord uppgående t. ex. till 25 procent. Icke vore det för borgenärerne förmånligt, om la-

gen lade binder för dem att komma i åtnjutande af denna liquid i stället för ett tilläfventyrs illusoriskt hopp om full godtgörelse i en obestämd framtid. Ej heller vore det billigt att beröfva en sådan gäldenär en förmån, som tillkommer den mindre olycklige. Det bör fördenskull öfverlemnas åt borgenärerne sjelfve, jemte domstolen, att i hvarje särskildt fall, med afseende å för handen varande omständigheter, pröfva huruvida ett framlagdt ackordsförslag må antagas. Den af motionären föreslagna bestämmelsen, i och för sig godtycklig hvarhelst strecket än uppdrages, skulle dessutom efter all sannolikhet icke blifva särdeles verksam för ernående af åsyftade ändamålet — konkursens öppnande i rätt tid. Antalet af de konkurser, hvilka genom ackord afslutas, är nemligen jemförelsevis ringa. Enligt Herr Justitie-statsministerns embetsberättelse för 1865 hafva af 3,896 vid häradsrätterna anhängiggjorda konkurs- och urarfvamål endast 103, och af de vid rådhusrätterna anhängiggjorda 1,864 sådana mål endast 122 blifvit genom fastställt ackord afslutade; och af uppgifterna för 1866 års berättelse, hvilka dock äro ofullständiga i afseende på en domsaga och en stad, inhentats, att af 4,465 dylika mål vid häradsrätterna blott 87, och af 2,260 vid rådhusrätterna, blott 143 blifvit under året ackordsvis afslutade. Om nu, såsom motionären angifvit, missbruk af tvångsackordet egt rum, synes dock således åtminstone antalet af sådana missbruk icke hafva förekommit till den betydenhet, att det kan anses oroväckande.

Utskottet får på dessa skäl hemställa,

2:o att Herr Hiertas motion i denna del ej må vinna vidare afseende.

Enligt 54 § i Konkurslagen må borgenär, som har lös egendom i pant eller eljest under panträtt i handom, eller för hvars fordran lös egendom blifvit utmätt inom den tid och på det sätt, att förmänsrätt i den egendom för samma fordran uppkommit, sjelf besörja om försäljning af den pant eller egendom å offentlig auktion, der ej gode männen eller sysslomännen vilja den lösa, med skyldighet dock för borgenären att låta gode männen eller sysslomännen förut veta, när försäljningen skall ske, samt att visa för dem reda för hvad som influtit. I andra punkten af sin motion har Herr Hierta yrkat, att en sådan realisation ej måtte få ega rum förr än frågan om ackords antagande blifvit afgjord; åsyftande motionären dermed att förekomma ofvan anmärkta missbruk i afseende på försäljningen.

Lagstiftaren bör visserligen låta sig angeläget vara, att söka förebygga missbruk, hvarigenom lagen kan kringgås; men dervid bör han sorgfälligt tillse, att de stadganden, som för sådant ändamål meddelas, icke innebära förmänsrätt af någons rätt. I och för sig är pantens försäljning lika berättigad före som efter ackordsfrågans afgörande, helst egaren eller dennes rättsinnehafvare, konkursmassan, har tillfälle lika mycket i det ena som i det andra fallet att vid auktionen bevaka sin rätt och hålla panten uppe i dess verkliga värde. En skyndsam försäljning kan ock någon gång vara af nödvändigheten påkallad, till undvikande

af skada och förlust för så väl egaren som innehafvaren af panten. För att så mycket som möjligt komma rättvisan nära i afseende på rättigheten att deltaga i öfverläggningar och beslut angående ackordsförslag, vore det till och med önskligt, om pantens försäljning alltid kunde föregå.

Ehuru Utskottet således anser sig icke kunna biträda förslaget i hela dess utsträckning, torde detsamma dock böra föranleda till afhjelpande af en brist i Konkurslagens åberopade 54 §. Det är nemligen af vigt, att underrättelse om pantens eller den utmäta egendomens försäljning meddelas gode männen eller sysslomännen så tidigt, att desse må kunna före auktionen sammankalla borgenärerne och inhemta deras föreskrift i fråga om pantens eller egendomens inropande för konkursmassans räkning; och som berörda § i detta afseende endast föreskrifver, att gode männen eller sysslomännen böra *förut* underrättas, när försäljningen skall ske, får Utskottet, i anledning af förevarande punkt i herr Hiertas motion, vördsam tillstyrka,

3:o att Riksdagen ville för sin del besluta en författning, hvarigenom förordnas, att 54 § i Konkurslagen skall erhålla följande förändrade lydelse:

“Har borgenär lös egendom i pant eller eljest under pant rätt i handom, eller har för hans fordran lös egendom blifvit utmätt inom den tid och på det sätt att, enligt hvad särskildt är stadgadt, förmånsrätt i den egendom för samma fordran uppkommit; ege borgenären sjelf besörja, att den pant eller egendom å offentlig auktion såld varder, der ej gode männen eller sysslomännen vilja den lösa: låte dock desse *minst en månad* förut veta, när försäljningen skall ske, och vise för dem reda för hvad som influtit. Vill ej borgenären om försäljningen föranstalta, som nu sagdt är; ege sysslomännen derom besörja.“

Med 3:dje och 4:de punkterna i sin motion åsyftar Herr Hierta ändring i 98 § Konkurslagen, som är af denna lydelse:

”I öfverläggning och beslut angående ackordsförslag må ej de borgenärer taga del, hvilka förmånsrätt för sina bevakade fordringar yrkat, utan i den mån de det yrkande återkalla. Annan borgenär må i röstningen deltaga, ändå att hans fordran bestridd är“.

Här utgår motionären från den i motiveringen uttalade förutsättning, att en innehafvare af pant eller inteckning, som antingen alldeles icke yrkat förmånsrätt för sin bevakade fordran, eller ock före eller vid ackordsfrågans behandling återkallat sådant yrkande, skulle, i händelse ackordet ej komme till stånd, kunna realisera hypothecket, och i qvittningsväg behålla medlen såsom liquid för sin fordran. Utskottet kan icke dela en sådan uppfattning. Ty äfven om det skulle

vara tvifvel underkastadt, huruvida icke underlåtenhet att vid bevakningen yrka förmånsrätt under alla förhållanden medför förlust af förmånsrätten i konkursen, är det dock påtagligt, att en pant- eller inteckningshafvare, som antingen genom sådan underlåtenhet eller genom återkallelse af framställt förmånsrättsyrkande bereder sig rättighet att deltaga i beslutet angående ackordsförslaget och den rättighet begagnar, derigenom mister sin pant- och förmånsrätt, så att han, derest ackordet icke kommer till stånd, har ovilkorlig skyldighet att till konkursmassan återställa hypotheket eller gälda dess värde, utan vidsträcktare rätt till qvittning för sin bevakade fordran, än som motsvarar den på samma fordran, såsom oprioriterad, belöpande, till betalning förfallna dividend. Omförmälda förutsättning, hvarpå motionärens yrkande i 3:dje och 4:de punkterna är bygd, bortfaller således såsom origtig. Borgenären, som afsagt sig förmånsrätten och deltagit i beslutet om ackordet, eger icke lagligen någon större pant- eller intecknings- eller betalningsrätt, än om han redan före ackordsfrågans behandling återställt panten eller dödat inteckningen. Dessa af motionären föreslagna säkerhetsmått äro således icke egnade att medföra någon ökad trygghet mot ifrågavarande missbruk. Det bör icke heller förbises, att en föreskrift för borgenären att, innan han deltagit i omröstningen om ackordet, låta döda inteckningen och till konkursmassan återställa den lösa panten, kunde i tillämpningen möta praktiska svårigheter, t. ex. i det fall, att tiden ej medgåfve inteckningens dödande före ackordsfrågans behandling, eller att borgenären ville endast till någon del återkalla sitt påstående om förmånsrätt i den lösa panten. När borgenären är med gäldenären i hemligt förstånd, löper den förre naturligtvis, så vida gäldenären blir honom trogen, ej någon risk, för den händelse att ackordet genomdrifves, vare sig att hypotheket blifvit till konkursmassan aflemnadt eller icke, enär gäldenären efter ackordets afslutande blir i tillfälle att till borgenären återställa hypotheket. För öfrigt må här erinras, att korrektivet för det svikliga och bedrägliga förfarandet, som motionären i sin motivering framhållit, torde vara att söka i Strafflagen.

Utskottet finner sig alltså föranlåtet hemställa:

4:o att Herr Hiertas motion icke heller i dessa punkter må till någon Riksdagens vidare åtgärd föranleda.

I afseende på samma 98 § i Konkurslagen har Herr Lindström föreslagit, att deri måtte inflyta den bestämmelse, att en återkallelse af yrkad förmånsrätt för bevakad fordran, borde, för att bereda borgenären talan i fråga om ackordsförslaget, göras *inför konkursdomstolen sednast å inställedagen*; varande detta förslag föranledt af den erfarenhet att borgenär, som bevakat fordran med förmånsrätt i hemligt förstånd med gäldenären och i akt och mening att efter ackordets antagande sin säkerhet återtaga, vid sammanträdet inför Rättens ombudsman afsagt sig förmånsrätten, för att såsom oprioriterad borgenär deltaga i omröstningen angående ackordsförslaget.

Då

Då Konkurslagen i 69 § stadgar såsom regel, att borgenär skall å inställedagen uppgifva och bevaka sin fordran med den rätt han påstår, synes det icke lämpligt att meddela en föreskrift, hvarigenom borgenären ålägges att redan vid samma tillfälle ovilkorligen bestämma sig, om han vill återkalla sitt påstående om förmånsrätt, för att få deltaga i ackordsfrågans afgörande. Det kan för honom vara angeläget, innan han sitt beslut fattar, att taga närmare kännedom om innehållet af de till konkurs-saken hörande handlingar, hvilkas vidlyftighet mången gång torde fordra längre granskningstid, än som på inställedagen är att disponera. Tillräckligt rådrum för en sådan granskning bör honom icke betagas.

Utskottet hemställer derföre,

5:o om icke Herr Lindströms berörda förslag må lemnas utan vidare afseende.

Beträffande Herr Hiertas i 5 punkten framställda förslag, åsyftande skyldighet för gäldenären att, der någon borgenär det äskar, edfästa ackordsaftalets rigtighet, får Utskottet erinra, att edgång i allmänhet torde böra så sparsamt som möjligt användas. Särdeles olämplig synes den nu ifrågasatta edgången vara i ett sådant fall som det förevarande, då gäldenären redan en gång besvurit rigtigheten af sin stat. Om anledning är för handen, att någon borgenär blifvit vid ackordet hemligen gynnad framför de öfriga, blir följden, enligt 104 § Konkurslagen, att ackordet ej må af domstolen fastställas. I detta fall vore den föreslagna edgången utan allt ändamål. Saknas åter sådan auledning, då finnes ej något skäl, hvarföre gäldenären mera än hvarje borgenär skulle vara skyldig aflägga ed i den syftning, som förslaget afser.

Utskottet får alltså hemställa,

6:o att Herr Hiertas motion i denna del må af Riksdagen ogillas.

Under det att Herr Hierta i 6 punkten af sin motion föreslagit såsom tilllägg till 112 § Konkurslagen, att konkursboet måtte förblifva under syssломännens vård, intill dess ackordet blifvit till alla delar fullgjordt, så vida icke af borgenärerne godkänd säkerhet derför ställes, har Herr Lindström yrkat, *dels* att 104 § måtte erhålla ett tilllägg af denna lydelse: "Ackord må jemväl ej fastställas, utan att antaglig säkerhet för dess fullgörande blifvit ställd, derest icke alla borgenärer, som i konkursen bevakat fordran, medgifva detsammes fastställande utan sådan säkerhet"; *dels* ock att i 112 § måtte inflyta det stadgande, att gäldenär, som vunnit ackord, ej skulle ega att af gode männen eller syssломännen erhålla redovisning för den afträdde egendomens förvaltning, förrän han med borgenärernes intyg styrkt, att han genom kontant likvid eller förbindelsers aflemnande uppfyllt de i ackordsförslaget antagna bestämmelser.

Hvad nu först angår det af Herr Lindström föreslagna tilllägg till 104 §, så kunde väl stadgandet i denna §, att ackord ej må fastställas, då det uppenbar-

ligen länder till skada för borgenärerna, innefatta en anledning för domstolen att vägra fastställelse, då tillräcklig garanti för fullgörande af de i ackordsaftalet å gäldenärens sida utfästa villkor saknas och anmärkning derom af någon borgenär göres. En sådan domstolens pröfningsrätt torde dock, till förekommande af missförstånd och tvekan, böra tydligare i lagen uttryckas och bestämmas, helst som antagas måste, att det i allmänhet, eller då anmärkning i berörda hänseende icke af någon sakesgare göres, är öfverlemnadt åt borgenärerna sjelfva att utan vidare kontroll å domstolens sida i ackordsaftalet betinga sig den säkerhet för vilkorens fullgörande, som de anse nödig. Det är likväl icke någon ovilkorlig nödvändighet för aftalets bestånd att säkerhet ställas. I det enskilda fallet kan ett på ådagalagd redbarhet grundadt allmänt förtroende till gäldenärens person anses såsom tillräcklig garanti.

Med föranledande af Herr Lindströms motion i denna del får Utskottet alltså hemställa,

7:o att Riksdagen måtte för sin del besluta ett tillägg till 104 § Konkurslagen, så lydande:

“Bestrides ackordet på den grund, att säkerhet ej finnes för dess fullgörande, pröfve Rätten, efter omständigheterna, huruvida fastställelse på sådan grund vägras må“.

Vidkommande åter Herrar Hiertas och Lindströms förenämnda framställningar rörande 112 §, får Utskottet fästa uppmärksamhet dervid, att då denna § innehåller föreskrift för gode männen eller sysslomännen att, när den afträdde egendomen till gäldenären återlemnas, tillika gifva honom redovisning för förvaltningen deraf, så är dermed ingalunda sagdt, att, såsom åtminstone den sistnämnde af motionärerne synes hafva antagit, egendomen ovilkorligen skall till gäldenären återställas genast efter det ackordet blifvit fastställt. Tiden för detta återlemnande är nemligen helt och hållet beroende på ackordsaftalets innehåll. Det ankommer på borgenärerna sjelfva att i afseende härå betinga de villkor, som de finna antagliga; och sedan ackordsaftalet blifvit fastställt, länder detsamma naturligtvis vederbörande kontrahenter och sysslomännen till behörig efterrättelse.

På grund häraf får Utskottet hemställa,

8:o att Herr Hiertas och Herr Lindströms berörda framställningar rörande 112 § Konkurslagen må lemnas utan vidare afseende.

Då en gäldenär, efter erhållet ackord, icke har någon juridisk skyldighet att framdeles godtgöra sina borgenärer den eftergift å skuldbeloppet, som genom ackordsaftalet blifvit honom beviljad, så är det icke följdriktigt att ändock, på sätt Herr Hierta i 7 punkten föreslagit, beröfva honom vissa medborgerliga rättigheter, för att sämedelst tvinga honom till en sådan godtgörelse. Obeförligt i afseende på den rättänkande gäldenären, hvars egen pligtkänsla manar honom att betala äfven hvad som ackordsvis eftergifvits och åt hvilken, äfven om han icke varit i stånd

dertill, samhället likväl kunde vilja lemna ett förtroende, blefve det ifrågakända tvångsmedlet vanmäktigt emot den pligtförgätne, hvilken ett sådant förtroende sannolikt mindre ofta skulle komma till del och som torde vara mindre känslig för ett moraliskt band.

Utskottet hemställer derföre,

9:o att Herr Hiertas motion i denna del icke må till någon vidare åtgärd föranleda.

I afseende på de i Konkurslagens 71 och 95 §§ förekommande stadganden angående tid och ort för anmärkningars afgifvande och besvarande samt för sammankomster inför Rättens ombudsman, har Herr Lindström föreslagit, att kungörelse derom måtte genom föranstaltande af Rättens ordförande i allmänna tidningarne införas.

Sedan en fordringsägare i konkurssak blifvit dels genom kungörelse i tidningarne och dels genom särskildt kallelsebref underrättad om inställeldagen, torde det med skäl kunna fordras, att han sjelf eller genom ombud gör sig underrättad om hvad som då i rättegången förekommer, utan att domaren behöfver derom utfärda någon kungörelse i tidningarne; och som dessutom, i anseende till långsam postgång, det blefve svårt, om icke omöjligt, för åtskillige domare att i behörig tid få i tidningarne införd kungörelse om tiden och stället för anmärkningarnes afgifvande, får Utskottet hemställa,

10:o att Herr Lindströms motion i denna del må lemnas utan vidare afseende.

Med anmärkning att prötning af ackordsförslag ofta blefve vid domstolarne å landet uppskjuten ända till sex månader, har Herr Lindström föreslagit, att 102 § Konkurslagen måtte erhålla det tillägg, att ärendet borde vid Rätten förekomma inom en månad efter ackordsförslagens ingifvande. Men då berörda § stadgar, att Rätten eller domaren bör genast efter det förslaget inkommit utsätta dag, då ärendet skall vid Rätten förekomma, samt obehörigt dröjsmål å Rättens eller domarens sida torde böra beifras till rättelse på annan väg än den af motionären nu föreslagna, finner Utskottet sig föranlätet hemställa,

11:o att Herr Lindströms motion äfven i denna del må lemnas utan vidare afseende.

Herr J. E. Johansson har i sin motion anmärkt, att 80 § i Konkurslagen visserligen innehölle, att de borgenärer, hvilka först efter inställeldagen anmält sina fordringar, borde, då deras fordringsanspråk behandlades vid ett och samma förhör, gemensamt gälda de i nämnda § omförmälda kostnader; men då någon grund för dessa kostnaders fördelning icke funnes bestämdt angifven, hade det inträffat, att på en del ställen fördelningen skett efter hufvudtalet, då deremot på andra ställen fordringarnes belopp lagts till grund derför; och har motionären fördenskull föreslagit, "att Riksdagen behagade för sin del besluta om ett sådant tillägg

till berörda §, hvaruti föreskrifves, att kostnaden för förhör, inställelse och kallelse af efterbevakade fordringar i konkurs må fördelas i förhållande till de bevakade beloppens storlek.“

Då någon annan grund icke finnes stadgad, är det fullkomligt klart, att ifrågavarande kostnader skola utgå efter hufvudtalet. Så är ock förhållandet i hvarjehanda andra, härmed jemförliga mål och ärenden, såsom då urtima ting påkallas för behandling af två eller flera inteckningsärenden, då flera utmätningar förrättas på en gång o. s. v. Något giltigt skäl till sådan förändring af ifrågavarande lagstadgande, som motionären föreslagit, förefinnes ej.

Utskottet får alltså hemställa,

12:o att detta förslag ej må vinna bifall.

Stockholm den 20 Mars 1868.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservation:

af Herr *Bälter Sven Ersson*: "Om ock Lag-Utskottet haft någon anledning till den i sista punkten af förevarande Utlåtande uttalade mening, att då i 80 § Konkurslagen någon annan grund för fördelning af deri omförmälda kostnader icke finnes stadgad, det skulle vara "fullkomligt klart", att ifrågavarande kostnader skola utgå efter hufvudtalet, så torde likväl lika stor anledning förefinnas till en motsatt mening: att då omförmälda § icke stadgar annan grund för dessa kostnaders fördelning, sådana böra utgå i förhållande till beloppet af de bevakade fordringarne. Såsom stöd för sin åsigt har väl Utskottet anført, att fördelningen af kostnaderna sker efter hufvudtalet i åtskilliga andra mål och ärenden, såsom då flera utmätningar förrättas på en gång, men dervid torde få erinras, att Kongl. Förordningen den 30 November 1855 i dess andra punkt tydligen bestämmer, att utmätningkostnader böra fördelas "lika emellan de förrättningar som på samma dag försiggått". En sådan klarhet saknar Konkurslagens 80 § och i följd deraf äfven uppfattas och tillämpas olika. Vid sådant förhållande och då borgenärerne måste efter deras fordringsbelopp vidkännas alla andra genom konkurs försakade kostnader, anser jag motionärens framställning icke vara obefogad och tror, att om ock dess syfte icke vinner Riksdagens bifall, den åtminstone borde föranleda den ifrågavarande lagbestämmelsens bringande till mera tydlighet, så att deruti icke lemnades rum för möjligheten af olika tolkning och tillämpning."

Herr *Bergström* har begärt att få antecknadt, det han i ärendets behandling hos Utskottet ej deltagit.

STOCKHOLM, tryckt hos A. L. Norman, 1868.